

udtaler sig paa denne Maade; thi da han jo aabenbart ikke er tilbøjelig til at udstrække Tilladelsen saa vidt, og da Forslagsstillerne, hvortil jeg hører, heller ikke ere det, og Udvalget ligesaa lidt er det, saa veed jeg virkelig ikke, hvad det skal sige, naar han taler om, at man skulde komme til at give Rægsprædikanter Ret til at administrere Sacramenterne i Sognkirken. Den ærede Rigsdagsmand kom saa til, hvad jeg maa antage er det, der stiller sig nærmest for ham, at tale om sin Frygt for Agitation og Ophidselse. Det viser mig at han staaer paa Statskirkens Grund, thi den var baseret paa, at Enhver skulde holde sig til sin egen Præst og ikke befatte sig med at tale til Andre om slike Ting; men det er netop efter min Formening et af de store og væsentlige Goder af den Forandring, Grundloven har medført, at der er kommet Liv og Røre ogsaa i denne Retning. Den døde Tro leder til, at Enhver, der fødes, kommer i Kirke og bliver døbt, derpaa gaar i Skole og lærer en Bærebog udenad, som han ramser op ved Confirmationen, gaar saa til Alters een Gang eller to om Aaret, henvender sig til Præsten, naar han skal vies eller have sit Barn døbt, eller ved en Begravelse have ham til at kaste Vand paa — jeg siger den døde Tro leder til at antage, at den, der gjør alt dette, opfører sig som en god Christen; det er imidlertid forkasteligt, men det maa blive ved, saalænge der ikke er Bevægelse i den Retning; saalænge Menighederne ikke kunne bevæge sig overfor hinanden, ikke kunne bryde en Pandske med hinanden, bliver Troen ikke noget Virkeligt, bliver det ikke klart for den enkelte Mand, hvad det egentlig er at troe. Jeg siger her som i alle Forhold, at Agitation maa der til, Røre maa der til for at fremkalde Liv og Bevægelse; hvor det ikke er, er der Død. De, der nu mene at burde opretholde den geistlige Dyrigheds — det er jo den Maade, hvorpaa de betegne det — Overherredømme, sige: Ja, lad der kun blive ved at være Død, thi saa er der Ingen, der tænker paa at gjøre Indsigelse, saa hører man sig uden videre. Opstil Biskopperne som dem, der have at besvale over Samvittighederne, og Ingen skal prøve paa at modsætte sig dem. Er der nu imbler-

tid dog Nogen, der modsætter sig, ja, saa kalder man det strax Agitation og Ophidselse; thi saadanne Udtryk bruger man, fordi man veed, at de komme let til at strække dem, der ikke forstaae, hvad der menes dermed; men det bethder ikke noget, de Tider ere vi ude over. Grundloven og den Forsatning og Tilstand, den har skabt i borgerlig og kirkelig Henseende, har efterhaanden fremkaldt saamegen Udvikling, at den Slags Betragtninger ikke længere ere farlige, ikke længere faae Indgang; man hører ikke mere paa dem, man anseer dem for ufladelige, og man kan derfor uden videre lade dem gaae, naar de nu og da komme frem fra ganske Enkelte. Endelig er det antydet, at det skulde være Meningen med dette lille Forslag at liste Noget ind, at det skulde indeholde noget Mere end det, det giver sig ud for. Dette maa jeg aldeles afvise; det er en fuldstændig uberettiget Paaastand. Der er ikke her Tale om at liste Noget ind. Lovforslaget er fremmet, er forhandlet paa forretningsmæssig Maade, det er tilstrækkelig overveiet ved første Behandling, Udvalget har forelagt sin Betænkning, og Forslaget foreligger nu her til almindelig Drøftelse; Cultusministeren har confereret med Udvalget — hvorledes er det her muligt at liste Noget ind, som man ikke skulde see! Jeg begriber ikke, hvorledes den ærede Rigsdagsmand (Faber) kan bruge det Udtryk om „at liste Noget ind“, og naar han siger, at det ikke er nogen loyal Gjennemførelse af Grundlovens § 80 at tage det ene Stykke efter det andet, saa siger jeg, at der her er gjort Forsøg paa eller idetmindste en større Begyndelse til at faae en Kirkeforsatning indført; men Rigsdagen har ikke troet, at Tiden endnu var kommen dertil, og det har ikke villet gaae af forskjelligte Grunde. Den ærede Cultusminister har gjort forskjelligte Forsøg, men Geistligheden har viist det fra sig, og Folkethinget ligesaa; altsaa de, man pleier at opstille som to forskjellige Parter, have været enige om, at det er for tidligt at tage det Større for; men naar det er saa, hvorledes kan man da sige, at det ikke er en loyal Fremgangsmaade at liste sig frem med smaa Skridt og tage Noget istedetfor at blive staaende under en gammel forældet Tilstand, som ikke længere svarer til Grundlovens Fordringer? Dvert-